

GRADISOV VESTNIK

GLASILO GRADISA

Mladi pred novimi nalogami

Največje zborovanje slovenske mladine v zadnjih letih je za nami. IX. kongres ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE Slovenije v Moravcih je zbral 480 delegatov, ki so v treh dneh tudi uradno pretresli in končno sprejeli spremembe in nove naloge mladinske organizacije, ki so se že dolgo prej pripravljale.

Ko pregledujemo delo zadnjega kongresa, se bomo ustavili le pri nalogah, ki čakajo nas mlade v gradbeništvu, ker imamo premalo prostora, da bi se spuščali na širše področje, prav pa bi bilo, da bi vsak aktiv mladih delavcev pregledal na svojem sestanku celotno delo Kongresa. Pravzaprav je to že sprejeta zadolžitev iz enega naših zadnjih sestankov konference AMD v Gradisu.

Prva novost je sam naziv organizacije: Zveza socialistične mladine Jugoslavije (ZSMJ) je neposredni naslednik organizacije Ljudske mladine Jugoslavije in nadaljuje z delom Zveze mladine Jugoslavije, ki je nastala po spremembi imena Ljudska mladina. Sprememba imena organizacije je bila potrebna zaradi sedanjih razmer, v katerih danes mladina živi in ustvarja. ZSMJ se namreč s svojim organiziranim družbenopolitičnim, idejnim, vzgojnim, izobraževalnim in skupnim delom nenehno bojuje, da bi vsa mladina razvijala socialistične družbene odnose, utemeljene na oblasti delavskega razreda in na samoupravljanju.

Na Kongresu so pokazali na eno največjih slabosti dosedanjega dela ZM: odtujenost vodstva od drugih mladincev in sprejemanje odločitev na »vrhu« brez predhodne obravnave v aktivih. Tudi je bilo oblikovanih vrsto stališč, vendar za njih uresničitev ni bilo mogoče mobilizirati in organizirati mladino v akcijo, v kateri bi ta stališča tudi učinkovito reševala.

Mladina v naši organizaciji združena dela je organizirana v aktivne mladih delavcev. Dejavnost teh se usmerja v Zvezo sindikatov kot najbolj množično politično organizacijo delavskega razreda. Vpliv ZK kot avantgarde delavskega razreda pa se zagotavlja v aktivih mladih komunistov, ki jih bomo tudi morali ustanoviti po naših aktivih mladih delavcev. Vendar pri vsem tem lahko poudarimo, da je mladina sama ustvarjalni in napredni dejavnik naše družbe in zato ne potrebujemo mladi varuštva oziroma skrbništva teh dveh organizacij.

Z ustanavljanjem aktivov mladih delavcev (konkretno v naši OZD) ter drugimi oblikami organiziranja mladine, bomo zagotovili, da bo čim večji del mladih vključen v organizirano aktivnost, ki mora temeljiti na samoupravljanju in biti usmerjena v socialistično smer razvoja.

Na IX. kongresu ZSMS so se zavezali, da se bomo mladi borili za izboljšanje družbenoekonomskega samoupravnega, idejnopolitičnega in socialnega položaja delavcev in drugih, delovnih ljudi. Med temi nalogami je ena najbolj konkretna za sedanji čas borba za stabilizacijo gospodarstva. V to sodi tudi pobuda za integracije v skladu z načrtanim srednjeročnim planom slovenskega razvoja. To leži še posebej na ramenih delavske mladine in prav tako tudi iskanje notranjih rezerv v TOZD, izboljšanje organizacije proizvodnega procesa in izboljšanje rentabilnosti proizvodnje. Mladi se moramo boriti, da se v proizvodnjo uvede sodobna tehnologija, modernizacija proizvodnih sredstev itd.

Za uveljavljanje novih samoupravnih odnosov, ki temeljijo na delegatskih odnosih, je izredno pomembno organiziranje delovnih ljudi v TOZD. ZSMS je politično odgovorna, kakšen bo samoupravni, ekonomski in socialni položaj mladih delavcev v TOZD, še toliko bolj, ker vsi dobro vemo, da so delavci, mladina in ženske bili v dosedanji stopnji razvoja samoupravljanja odrinjeni od samoupravnega in političnega odločanja.

Za mladino je zelo pomembno tudi izobraževanje: potrebna je zato večja družbena prisotnost in vpliv samih mladih na področju vzgoje in izobraževanja. Vzgojno-izobraževalni sistem, ki ga gradimo nima vzora v današnji svetovni praksi zato moramo še poglobiti socialistično usmerjenost v šolah in vzgajati generacije mladih družbenih delavcev. Na kongresu so tudi sklenili, da je potrebno v kratkem rešiti probleme učencev v gospodarstvu in to vejo šolanja povsem vključiti v usmerjeno izobraževanje. Učence v gospodarstvu je treba takoj izenahiti z drugimi učenci in študenti.

To je le nekaj zadolžitev, ki jih je nakazal IX. kongres ZSMS. Zaključimo lahko z besedami Franceta Popita: »Veliko manj kot ste ujeti v spone praktičizma in tradicionalizma, veliko manj ste obremenjeni s sedanostjo. Zato lahko tudi hitreje in močneje reagirate na vse, kar vam zapira pot v prihodnost, ter se marsikdaj bolj odločno in z večjim uspehom kot mi bojujete za vse novo, boljše in vrednejše v naših samoupravnih odnosih.«

N. Muminovič

Gradis je drugo največje gradbeno podjetje v državi

Revija Ekonomska politika je v letošnji septembrski številki objavila rang-listo 200 največjih delovnih organizacij v Jugoslaviji

NAJVEČJA GRADBENA PODJETA JUGOSLAVIJE

RANG	IME PODJETJA, KRAJ			Celotni dohodek v 000	Povprečna koriščena osnovna sredstva	Povprečno število zaposlenih
	1973	1972	1971			
45	53	58	KOMGRAP BEOGRAD	1 512 921	461 918	6539
59	92	78	GRADIS LJUBLJANA	1 129 755	411 499	5208
74	76	—	RAD BEOGRAD	974 318	48 281	4869
79	—	—	INDUSTROGRADNJA ZAGREB	921 259	389 721	4313
80	90	86	TRUDBENIK BEOGRAD	911 544	305 820	4189
106	79	—	PELAGONIJA SKOPJE	748 496	206 381	5963
113	104	96	HIDROELEKTRO ZAGREB	708 517	446 517	4158
124	—	—	VRANICA SARAJEVO	660 705	191 783	3487

Revija Ekonomska politika je tudi v letošnjem letu v svoji posebni izdaji zbrala podatke o 200 največjih delovnih organizacijah v Jugoslaviji.

Za formiranje rang-liste so služili podatki zaključnih računov iz leta 1973. Podatke pa je zbrala in obdelala služba družbenega knjigovodstva.

Trenutno je največje gradbeno podjetje v Jugoslaviji »Komgrap« iz Beograda, sledijo Gradis, Ljubljana, »Rad« Beograd, Industrogradnja

Zagreb, Trudbenik Beograd, Pelagonija Skopje, Hidroelektrarna Zagreb, Vranica Sarajevo itd.

Leta 1973 je bil na prvem mestu, od 200 največjih rudarsko topničarski bazen Bor iz Bora z 14154.924 (v 000) celotnega dohodka ter z 14.149 zaposlenimi. Na drugem mestu je industrija nafte »Ina« iz Zagreba, z 11.411.643 celotnega dohodka ter 17.648 zaposlenimi, na tretjem pa rudarskometalurški kombinat Zenica z 10.385.208 celotnega dohodka ter 25.813 zaposlenimi.

Od proizvodnih podjetij je največje slovensko združeno podjetje »Iskra« Kranj z 10.198.140 celotnega dohodka ter z 31.703 zaposlenimi (vse brez Gorenja), sledi združeno podjetje slovenskih železarn (18. mesto), Gorenje Velenje (21. mesto), TAM Maribor 26. mesto itd.

Med slovenskimi proizvodnimi podjetji je Gradis na 8. mestu, v letu 1972 pa smo bili na 11. mestu.

Prvi v državi

Gradisovi športniki so na 6. jugoslovanskih igrah gradbincev dosegli odlične rezultate, saj so osvojili eno prvo mesto (namizni tenis moški) in eno drugo mesto (streljanje moški). Za uspeh iskrene čestitke! Več o igrah na športni strani

Naši strokovnjaki iz ljubljanskega biroja, ki letos praznujejo 20-letnico

Nova vsebinska zasnova Gradisovega vestnika

Predmet obravnave in temeljna izhodišča uredniške politike

Februarja 1973 je bil izdan Republiški zakon o javnem obveščanju. Ne glede na nove ustavne določbe, zakon o javnem obveščanju opredeljuje tudi obveznosti vseh informacijskih virov in dejavnikov v sistemu javnega obveščanja in v zvezi s tem smo v skladu z zakonskimi predpisi spremenili tudi našo interno zakonodajo.

Med drugim je izdajateljski svet Gradisovega vestnika sprejel na svojem sestanku novo vsebinsko zasnovo Gradisovega vestnika. Ker smo po zakonu obvezani, da to zasnovo tudi objavimo, objavljamo to zasnovo v celoti.

Casopis Gradisov vestnik je časopis Temeljnih organizacij združenega dela v GIP GRADIS. Namenjen je delavcem GRADISA. Namen časopisa je, da na različne načine posreduje članom naše organizacije združenega dela, gospodarske, poslovne in druge splošne novice ter ga obvešča o dejavnosti vseh družbenopolitičnih organizacij v podjetju. Kot sredstvo množičnega obveščanja časopis zagotavlja vsestransko sprotno kroženje in izmenjavo informacij o predlaganih samoupravnih odločitvah, o njihovih materialnih in drugih utemeljitvah, o ocenah delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in skupnih službah, o sprejetih odločitvah in njihovih ciljih, nosilcih in rokih za njihovo odločitev ter o rezultatih uresničenih samoupravnih odločitev. Za nadaljnji napredek delavskega samoupravljanja v Gradisu je izredno pomembno, da objavlja časopis vse izkušnje samoupravnih organov, zasleduje dosledno izvajanje ustavnih sprememb, kot spoznanja ustvarjalne socialistične misli, predvsem pa zasleduje samoupravni socializem v naši domovini. Kot sredstvo množičnega obveščanja pa prav tako informira zaposlene v GRADISU in druge prejemnike glasila o celotnem poslovanju TOZD in podjetja kot celote ter jih o delu informira in dodatno usposablja — izobražuje za kvalitetno opravljanje njihovih delovnih nalog.

Pozornost in vsebina glasila Gradisov vestnik bo usmerjena predvsem v prikazovanje pogojev in sredstev, ki so potrebni in nujni, da se dosledno uveljavi samoupravljanje kot integralni odnos. Predvsem obravnava merila, po katerih bi bilo treba ravnati, da bi se čim bolj uveljavilo načelo, da je položaj vseh delavcev GRADISA odvisen od njihovega dela.

Kot tribuna delavcev temeljnih organizacij združenega dela v GRADISU objavlja vsestransko medsebojno izmenjavo mnenj, pogledov in stališč delavcev, delovnih skupin, temeljnih organizacij združenega dela, družbenopolitičnih organizacij v podjetju še posebej pa ZK, sindikata in mladinske organizacije ter drugih zainteresiranih subjektov, ter tako spodbuja osebno prizadevanost delavcev GRADISA, mobilizira bravce GRADISA v tiste skupno določene akcije, katerih odločitev vodi k začrtanim poslovnim uspehom, in k uveljavljanju samoupravnih odnosov v združenem delu.

Da bi Gradisov vestnik čim bolj objektivno obveščal svoje bravce o dogajanjih v podjetju, bo še naprej in še v večji meri vabil k sodelovanju tudi pisce — delavce iz vseh temeljnih organizacij združenega dela. Pozornost bomo posvečali tudi znanstvenim razpravam, družbenim vedam ter objavljali analize in poročila naših strokovnjakov.

Taka izhodišča temeljne vsebinske zasnove Gradisovega vestnika izhajajo iz načel naše ustavne ureditve, programov Zveze komunistov, zveze sindikatov in SZDL, kot tudi iz temeljnih načel republiškega zakona o javnem obveščanju. Podrobnosti so razvidne tudi iz samoupravnega sporazuma in drugih samoupravnih aktov GRADISA, družbenih dogovorov ter iz novinarskega kodeksa.

Predmet obravnave in temeljna izhodišča uredniške politike

Predmet obravnave je določen z namenom izdajanja časopisa Gradisov vestnik. V glasilu Gradisov vestnik se prvenstveno objavlja prispevke, ki naj delavcem temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb približajo informacije o vsem tistem, kar je njihov najožji interes, o delovanju in življenju v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih skupin po gradbišču, organov in organizacij ter posameznikov, o njihovih delovnih načrtih, doseženih uspehih in neuspehih, ter vzrokih zanje o možnostih, da se slabosti odpravijo, o letošnjih periodičnih poslovnih uspehih, dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih razvojnih načrtih, o delovnih razmerjih in o možnosti za njihovo izboljševanje, o možnosti za izboljševanje življenjskega in družbenega standarda delavcev v Gradisu, o delovanju ZK, sindikatov in mladinske organizacije. Vsebinska objavljenih prispevkov bo oblikovana tako da bodo objavljene informacije uravnovešene, posledično in vzročno opredeljene, objektivne in pravočasne, ter da bodo podane na način, ki je razumljiv delavcem v proizvodnji.

Ker želimo objavljati čim več člankov in vesti iz dela in življenja naših delavcev, vabimo k sodelovanju nove sodelavce in vse člane kolektiva, saj le tako bo naše glasilo čim bolj veran odraz interesov delavcev v Gradisu. Zato bomo skrbeli, da bo glasilo odprto vsem delavcem in drugim zainteresiranim posameznikom, organom in organizacijam, da bodo le-ti imeli polno možnost objavljati svoja mnenja, poglede in stališča o vprašanih, ki jih bo glasilo obravnavalo.

Da ne pozabimo, vsi objavljeni članki, vesti, slike in drugo bodo honorirani.

Uredništvo

V osnutkih sklepov tri skupine ključnih področij

Glede na delovanje sindikatov vsebujejo osnutki sklepov tri skupine področij:

1. Razčlenjujemo svojo odgovornost za nadaljnji razvoj samoupravljanja od temeljne do drugih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti. Predelujemo, kako bomo uveljavili delavsko kontrolo kot instrument utrjevanja oblasti delavcev, uresničevanja samoupravljanja kot pravice in dolžnosti. Dalje — želimo neposredne sodelovati na področju planiranja družbenoekonomskega sistema. Sprejemamo odgovorne naloge delegatskega sistema in odnosov.

2 V sindikatih se še posebno zavedamo, da bomo mogli toliko bolj učinkovito vplivati na materialni položaj in socialno varnost delavcev, na smotnejšo delitev dohodka v celotni družbeni reprodukciji in na pravičnejšo delitev osebnih dohodkov, če se bomo vključili tudi v ustvarjanje dohodka. Zato moramo s svojim delovanjem odpravljati ostanke miselnosti, da je mogoče zagotoviti materialno in socialno varnost delavcev z instrumenti ekonomskega sistema ali samoupravnimi odločitvami o takih ali drugačnih delitvi dohodka mimo nenehnih prizadevanj za večjo produktivnost in boljše gospodarjenje.

Prav tako se natančneje opredeljujemo svoje naloge in obveznosti na področju samoupravnih odnosov pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke, na področju samoupravnega sporazumeva-

nja. Pri tem izhajamo iz osnovnega izhodišča, da sta dosežen dohodek in produktivnost sedanjega in minulega dela v neposredni odvisnosti.

3. Sindikati vemo, kakšne naloge in odgovornosti imamo pri razreševanju delovnih in življenjskih razmer delavcev. Zato se v učinkovitejšem razreševanju teh vprašanj zavzemamo za boljše kvalifikacijsko strukturo, načrtnejše in smotno zaposlovanje, varnejše delo, osnovne normative življenjskih in kulturnih razmer za delavce, ki prihajajo na delo iz drugih krajev Slovenije in Jugoslavije, hočemo več boljše izkoriščenih varstvenih ustanov in boljše kakovost vzgoje in varstva, pospešeno gradnjo stanovanj, učinkovitejše zdravstveno varstvo. Vztrajamo na takih pokojninah, ki bodo odraz gibanj osebnih dohodkov, ki so rezultat dosežene družbene produktivnosti dela itd.

Pomemben del nalog v sklepih posvečamo utrjevanju socialne varnosti in obvladanju socialnih razlik: terjamo, da dohodki od dela in podružbljanja porabe zagotovijo delavcu in njegovi družini pokrivanje minimalnih življenjskih potreb, ki jih bomo ugotovili z enotno metodo »košarice življenjskih potrebščin« za delavsko družino. Kritični smo do vseh družbenih ukrepov, ki uravnava obvladovanje socialnih razlik, ker se zavedamo svoje odgovornosti pri njihovem sprejemanju.

Sklepi 8. kongresa morajo biti akcija za akcijo

Nalog smo si naložili in prevzeli mnogo. Opredeljene so konkretno in zahtevajo akcijo. Zato se tudi zavzemamo na vseh ravneh sindikalne organiziranosti — od osnovne organizacije sindikata, občinske do republiških sindikatov in zveze sindikatov — kaj moramo storiti in kako ravnati sami, kaj pa skupaj z drugimi družbenimi dejavniki v hitrejšem spreminjanju družbenih, materialnih in socialnih odnosov na vseh področjih združenega dela.

Sklepi 8. kongresa morajo biti akcija za akcijo. V njih mora dobiti in najti vsaka raven sindikalne organizacije svoje naloge. To pa niso naloge delegatsko sestavljenih organov za delegatsko sestavljene organizacije, občinske do republiških sindikatov in zveze sindikatov. Zato razvijamo med članstvom tako dejavnost, da bomo vsi člani sindikata v akciji zdaj, ko snujemo sklepne dokumente in prevzemamo obveznosti, pa tudi potem, ko jih bomo uresničevali.

Takšno delovanje sindikata — s članstvom je lahko tudi vrednota in kriterij za uspešnost priprave na kongres in rezultat kongresa.

Predkongresne razprave zaključene

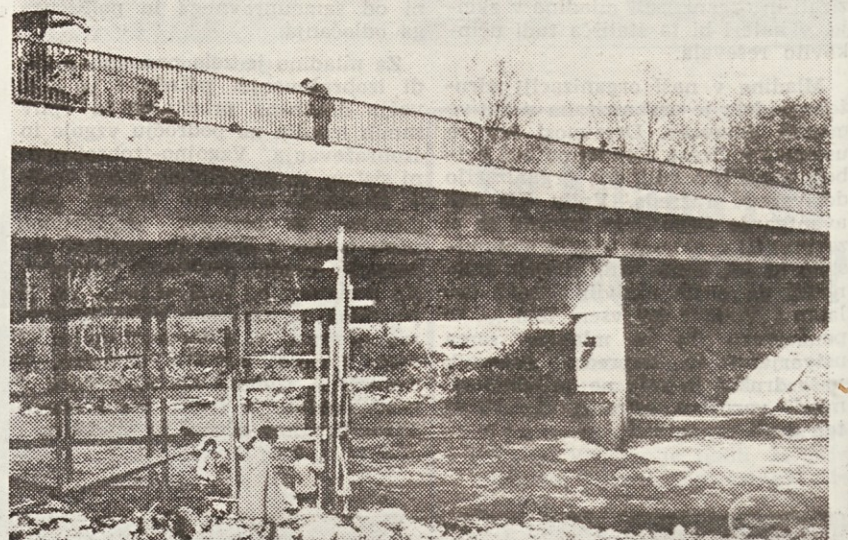
V teh dneh so v našem Gradisu po vseh TOZD začeli sklicevati zbornice delavcev. Na njih razpravljajo o dokumentih za bližnji kongres Zveze sindikatov Slovenije, ponekod pa tej glavni temi priključijo še pregled gospodarjenja v TOZD, kar je prav tako zelo zanimivo.

Na enem izmed takih zborov smo bili tudi mi prisotni. Na Pobrežju v Mariboru so se delavci GE Maribor zbrali, da bi slišali kaj več o novi organiziranosti sindikatov, predvsem pa o njegovih nalogah, sklepih, ki jih bodo sprejeli na 8. kongresu ZSS. Na zboru so poudarili, da je naloga sindikata tudi v bodoče nadaljnje razvijanje samoupravljanja delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, razvijanje samoupravnih interesnih skupnosti, upravljanje delavske kontrole, prizadevanje za produktivnost dela in sistema razporejanja dohodka v TOZD, za prave samoupravne odnose pri razporejanju dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke itd. Naloga sindikatov je tudi, da sodeluje pri planiranju in družbenoekonomskem sistemu, pri utrjevanju socialne varnosti in obvladovanju socialnih razlik, pri izboljševanju delovnih in življenjskih razmer delavcev, skrb za oddih in

rekreacijo delavcev itd. Nalog za delo sindikatov ne bo zmanjkalo.

Prisotni so na zboru enoglasno podprli dokument za 8. kongres ZSS. Ko so razpravljali o rezultatih poslovanja v devetih mesecih tega leta,

so ugotovili, da je bilo gospodarjenje pravilno, saj je pokazalo tudi zelo lepe rezultate. GE Maribor je namreč naša največja TOZD in zato od nje pričakujemo tudi enake rezultate pri gospodarjenju.

Sempeterski most je sedaj veliko bolj trden. Tudi pravkar narasle vode mu niso kos

Ivan Griljc - 50 letnik

Petdeset let je ravno pravnjena obletnica, ko lahko rečemo: »Iz novih mladih let smo zlezli, sedaj pa začnimo živeti.« Nekateri pa o tem nimajo niti časa razmišljati, saj so vedno zasuti z delom in ponavadi take pomembne obletnice zletijo mimo njih. Eden takih je naš tovariš Ivan GRILJC, ki je pred kratkim praznoval 50 let življenja.

Ko smo ga vprašali kaj je v teh letih vse počel, je na kratko odgovoril: »Krave sem pasel, vojsko služil in sedaj služim pri Gradisu.« Mi pa bomo temu pridal še vseeno nekaj.

Rodil se je v Godiču pri Kamniku in že s sedmimi leti odšel od doma, ker je bilo doma pač deset otrok. Odšel je služiti k stricu

svoje matere in tam ostal do 18. leta. Takrat so ga mobilizirali v nemško vojsko. Kmalu je prišel v ujetništvo in tako se mu je ponudila prilika, da se je priključil Angležem. Iz Afrike je potem prišel v Jugoslavijo, kjer je vstopil v NOB. Kot aktiven je ostal v naši armadi do leta 1955. Takrat je bil iz zdravstvenih razlogov upokojen, vendar se je takoj naslednje leto spet zaposlil v kemični industriji v Kamniku.

Leta 1962 se je prijavil na razpisano delovno mesto vodje kadrovskega oddelka v GE Ljubljana pri Gradisu. Od tistega časa ga tudi pri nas poznamo. Sedaj, ko se spominja na vsa ta leta pri Gradisu, pravi da se je vseskozi dobro počutil med nami. Delo mu je všeč in tudi ljudje. Tako razgibano delo kot je njegovo, mu je res všeč. Naš pogovor o njegovih 50-letnici je pa takole zaključil: »Zdi se mi, da bi vsi Gradisovci morali imeti več posluha za cel

Ivan Griljc

Gradis, občutke, da pripadajo celemu podjetju, ne samo tej in tej enoti.« Ob tako lepi obletnici mu želimo vsi vse najlepše in da bi praznoval še dosti obletnic med nami.

Dvajset let biroja za projektiranje Ljubljana

Po dolgoletnih zahtevah gradbenih podjetij je v Uradnem listu FLRJ, št. 12/51 in 6/54 izšla dopolnitev Odloka o gradnji in projektiranju, s katero so gradbena podjetja dobila pravico ustanovljati svoje projektivne biroje, ki pa morajo biti organizirani kot posebni obrati.

Delavski svet podjetja Gradis je že na svojem VI. zasedanju 25. XII. 1953 pod tč. 5 sklenil, da osnuje Projektivni biro kot samostojno enoto podjetja v rangu gradbišča. Za

kot obrat podjetja, ki mora svoje odnose urediti s podjetjem s posebno pogodbo.

Ta datum, torej 8. september 1954 torej lahko smatramo kot rojstni dan našega biroja. Sledil je vpis v register pri okrožnem sodišču. Sklenjena je bila tudi omenjena pogodba, datirana s 6. julijem 1954.

Kaj pravi pogodba in problem „plač“

Po pogodbi vodi Projektivni biro svoje obratno knjigovodstvo. Dalje računa biro svoje storitve po tarifah, ki so določene za storitve drugih projektantskih organizacij in to za zunanje naročnike, kot tudi takrat, ko je naročnik podjetje. Tuja naročila lahko prevzema biro samo s soglasjem glavnega direktorja, ustrezne pogodbe pa podpisujeta za Gradis glavni direktor in šef biroja.

Prejemki članov novega kolektiva so določeni s »tarifnim« pravilnikom podjetja. Približno izenačenje njihovih dohodkov z dohodki strokovnjakov v drugih projektantskih organizacijah je bilo urejeno s posebnim pravilnikom o delu po učinku, v skladu s »tarifnim« pravilnikom. Naj kot zanimivost omenim še, da so pri reševanju te problematike prav uradni predstavniki republiškega sindikata smatrali, da bi takšno samostojno obračunavanje dohodka, kot je bilo pozneje vpeljano za ekonomske enote ali sedaj TOZD, pomenilo razbijanje enotnosti podjetja.

Afirmacija in poznejši razvoj biroja

Biro, čeprav mala enota je s svojo solidarnostjo tako po kvaliteti izdelka, kot tudi glede rokov kmalu zavzel mesto med najboljšimi projektivnimi organizacijami v Sloveniji. Naj mimogrede omenimo, da je pozneje ustanovila svoje biroje večina gradbenih podjetij in to z veliko manj ali pa nič težav s strani birokracije. Velik del teh birojev pa še danes ne ustreza veljavnim predpisom, medtem ko je naš biro te pred-

pise vedno in dosledno spoštoval in se po njih ravnal.

Biro je pridobil tudi nove vodilne sodelavce. Tu mislimo predvsem pokojnega ing. Ljudevita Skaberneta in tov. ing. arh. Dragota Umeka, ki sta bila gotovo med vodilnimi strokovnjaki svojih panog v SRS. Poleg teh je v biroju nastopila prvo ali pa vsaj eno prvih služb vrsta mladih inženirjev in tehnikov, ki so danes dorasli v vodilne projektante. Leta 1958 je šef biroja ing. Uršič bil imenovan za tehničnega direktorja podjetja. Mesto šefa biroja je nastopil ing. Skaberne. Biro je takrat razširil svoje področje dela in tudi ime v »Biro za projektiranje, študij in razvoj«. V tem času je bilo razvitih vrsta sistemov modernejše gradnje (PBM, montažna hala, mostovi, itd.). Vrsto let in deloma še danes uporabljamo dognanja takrat narejenih študij.

Članom kolektiva biroja je bilo vedno namreč jasno, da biro ni le samostojna poslovna enota, ki naj napravi ustrezen del realizacije podjetja, temveč, da je njegova vloga širša tako v komercialnem smislu pri akviziciji del, kot tudi pri razvijanju nove tehnologije in napredka gradbene dejavnosti našega podjetja. Mislimo, da to v še večji meri vkljub TOZD ali pa prav zaradi njih velja še danes. To pa zlasti, če bo podjetje iskalo predvsem večji del na skupnem jugoslovanskem in tudi svetovnem trgu in če bo uvedlo sistem inženiringa pri prevzemanju del.

Da bi se dalo še večji poudarek razvojni dejavnosti biroja, je ing. Uršič postal pomočnik glavnega direktorja in obenem šef biroja zlasti še zaradi slabega zdravja pokojnega ing. Skaberneta. Zaradi malo nesrečnih prijemov in prehitvevanja pri preučevanju reorganizacije podjetja — s čimer pa biro ni imel nobene opravka — je razvojna dejavnost v podjetju praktično prenehala, mesto pomočnika gl. direktorja pa ukinjeno. Ne glede na to se je pozneje le ugotovilo, da podjetje kot je naše, ne more biti brez razvojne dejavnosti.

Danes šteje biro že petdeset inženirjev, arhitektov, tehnikov in drugega osebja. Dela je dovolj, čeprav obstajajo v podjetju še druge projektantske skupine in Biro v Mariboru.

Mislimo, da danes, po dvajsetih letih, lahko ugotovimo uspešnost poslovanja biroja, lepo število objektov in marsikatero nove prijeme v podjetju, kjer je biro imel pomembne zasluge.

Tisoč projektov

Ko človek brska skozi dvajsetletni šifrant projektov, v trde platnice vezani veliki zvezek, se bo tam kmalu zapisala tekoča številka 1000. To pomeni naročilo za tisoč projektov, saj manjše projektne usluge registriamo posebej v obliki delovnih nalagov — DN — katerih pa je tudi že prek 1200. To vsekakor ne predstavlja le suhoparne registracije nekega dela, temveč je tu razviden tudi ves vsebinski opus ustvarjalnih naporov in doprinosov tega projektantskega kolektiva tako pri razvoju našega podjetja, kot pri vsej povojni izgradnji naše ožje in širše domovine. Da ta delež našega Biroja v slovenskem merilu ni tako majhen pove že samo dejstvo, da je bil pred dvajsetimi leti to prvi Biro v sklopu gradb. podjetja. Kot je Gradis še vedno največje slovensko gradbeno podjetje, tako je danes naš Biro s 50 člani tudi največja projektantska organizacija v sklopu gradbenega podjetja v Sloveniji.

Dejavnost biroja

Naš biro je bil ustanovljen predvsem za potrebe podjetja, saj je bilo v tistih časih veliko pomanjkanje izdelavnih načrtov, predvsem pa so načrti od drugod prihajali z večjimi zamudami, kar je povzročalo operativni dostikrat velike težave. V glavnem so to bile inženirske konstrukcije, izgradnja naših baz ter stanovanj in samskih domov za naše delavce. Kot se je podjetje sčasoma mehano premislilo tako se bile tudi možnosti stopnje industrializacije gradnje vse večje. In prav tu je naš

GIP Gradis - TOZD Biro za projektiranje Ljubljana, Kersnikova 10

— Ustanovljen
Iz bivšega oddelka centrale, dne 8. septembra 1954, kot obratna enota.

— Kadri:
50 zaposlenih, od teh:
— 19 inženirjev
— 1 ekonomist
— 19 tehnikov
— 4 tehn. risarji
— 7 ostalih uslužbencev

— Dejavnost:
projektiranje stanovanjskih, industrijskih, javnih in drugih objektov nizkogradnje kot: mostov in viaduktov ter izvrševanje študijskih ter raziskovalnih tehnoloških nalog za potrebe celotnega podjetja.

— Izvršena dela: okrog 1000 raznih projektov in prek 1200 manjših delovnih nalog.

— Vrednost lastne realizacije v letu 1973:	5.200.000.— din
— Dohodek ustvarjen v letu 1973:	4.200.000.— din
— Predvidena realizacija v jubilejnim letu 1974:	6.000.000.— din

Biro začel ledino v projektiranju takrat še nerazvite industrializirane montažne gradnje objektov. Razvili smo razne tipe montažnih konstrukcij za industrijo (hale, skladišča itd.), stanovanjsko izgradnjo (PBM, PAM, G-62, G-64, LIT, Salara itd.) ter prefabrikacijo raznih tipskih gradb. elementov za široko potrošnjo (kot montažne stropove, krovne plošče, izolacijske plošče, stopnice, razne oblikovnike — zidake, dimnike, ventilacijske elemente, montažne garaže, elemente za kmetijstvo, hmeljevke, vinograd. kole itd. itd.).

Metode dela

Individualizem in zvezdnitvo v projektivi, ki sta bila do nedavnega in sta marsikje še danes močno zakoreninjena oblika projektantske prakse, sta v našem Biroju že zdavnaj prerastla v organizirano teamsko delo. Tu gre za sodelovanje vseh nosilcev posameznih delov projekta (arhitekt, statik-konstruktor, instalater, itd.) že v fazi programske idejnega koncepta projekta. Takšen način dela se je zlasti pri sistemskih rešitvah pokazal edinole mogoč. Uspešen projekt ne predstavlja samo lepe fasade, temveč so v enokopravnih odnosih prav vsi elementi od funkcionalnosti, obdelave, čiste racionalne konstrukcije, smotrnosti instalacij itd. Sanitarna tehnika, ogrevanje, prezračevanje, jaki in šibki tok itd. so pri današnji stopnji standarda in tehničnih izumov dosegle v primerjavi s povojnimi obdelavami izredni napredek. Včasih se je govorilo, da hiša sestoji iz opeke, apna, peska in železa, danes pa večkrat lahko govorimo, da predvsem iz najrazličnejših cevi, kablov in kanalov s tisočeriimi probolji, odprtiniami itd. Smotrnost in usklajenost vseh teh elementov pa seveda zahteva izredno veliko koordinacijskega dela vseh strokovnjakov.

Naš Biro je imel dolga leta v svoji osnovni dejavnosti le arhitektonsko

in stacionarno grupo, s projektanti instalacij pa smo bolj ali manj uspešno kooperirali, kar do neke mere še danes. Rezultati pred dvema leti organizirane lastne instal. projekt. grupe v sklopu Biroja, pa so pokazali vse prednosti kompleksnega teamskega dela na sistemskih rešitvah, saj uvajamo kot eni prvih elektronsko obdelavo podatkov izračunov in dimenzioniranja poleg stacionarnih programov tudi na področju instalacij. To še ne pomeni, da smo v tej fazi »pocenili« projektiranje, smo pa optimizirali dimenzioniranje in s tem pocenili objekt, pri katerem je potem brez posebnih naporov mogoče iskati tudi alternativne rešitve in primerjave.

Še nekaj o poslovnih prostorih biroja

Biro je začel s svojim delom v starem objektu centrale, tam kjer je danes velika soba knjigovodstva in dve ali tri sosednje sobe. Ko je bilo zgrajeno novo poslopje, se je biro preselil tja v del prvega nadstropja z obema risalnicama.

Pred nekaj leti se je biro selil v sedanje prostore v Kersnikovi 10. S tem na prostorih ni pridobil veliko, je pa veliko izgubil zaradi slabšega kontakta s skupnimi službami. Vsega tega smo se dobro zavedali, vendar smo to storiли zato, da bi dali možnost drugim službam centrale za njihov razvoj. Tudi novi prostori so postali prejemni, pa imamo danes še nekaj sob v provizoriju pri OGP. V kratkem pa bomo odstopili skupnim službam tudi te sobe in se z delom našega biroja preselili v bivše prostore Investengineeringa na Vilharjevo cesto 22.

Naši novi prostori predstavljajo znaten kapital, ki ga bomo potrebovali za novo poslovno stavbo. ki naj končno združi vse službe in biro v isti stavbi, kar je nujno potrebno za uspešno poslovanje.

(nadaljevanje na 5. str.)

Naš dolgoletni šef Biroja pokojni inž. Ljudevit Skaberne

šefa nove enote je bil na isti seji imenovan tov. ing. Anton Umek. Dejansko je biro takoj začel poslovati. Poleg ing. Umeka je kot glavni projektant delal v biroju tudi tov. ing. Igor Omersa.

Kmalu je tov. ing. Umek prevzel drugo dolžnost, pa je nekaj tednov po svoji vrnitvi iz Beograda v marcu 1954 prevzel mesto šefa biroja ing. Jože Uršič. Nastopila je trnjeva pot registracije novega biroja. Najprej je bilo treba dobiti pristanelek republiškega državnega sekretariata za gospodarstvo, da vsi odgovorni projektanti izpolnjujejo pogoje, za katere pa zvezni sekretar za narodno gospodarstvo še ni izdal predvidenih predpisov.

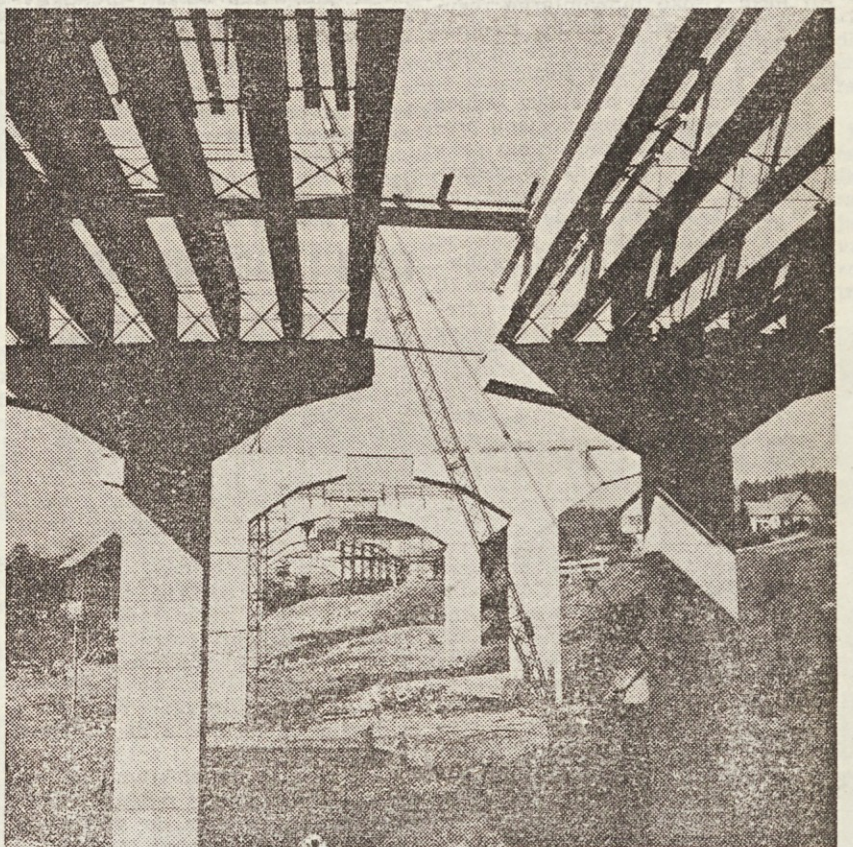
Bilo je potrebno nič koliko osebnih obiskov in intervencij, dokler ni 2. VI. 1954 dal Državni sekretariat LRS svoje soglasje k ustanovitvi biroja in k strokovnosti obeh vodilnih projektantov. V dosjeju je že precej dopisov, dokler končno ni 8. septembra 1954 izdal Mestni ljudski odbor v Ljubljani odločbo, s katero je dovolil ustanovitev biroja

EGP, Skofja Loka, 1974

Naš biro pred dvajsetimi leti

Viadukt Ivanje selo, 1971

Vlado Krasič s svojim plenom

Riba pa taka!

V prejšnji številki Gradisovega vestnika smo lahko prebrali članek o eni izmed oblik rekreacije delavcev Gradisa v Mariboru. V mislih imam dve jezera, ki sta nastali pri črpanju gramoza v gramoznici na Pobrežju.

Danes pa vam lahko postrežem s še bolj otipljivimi dokazi. Da gornja slika ni fotomontaža, vam lahko potrdi delavec Krešič Vlado, ki drži v roki skoraj devet kilogramov težkega krapa.

Ko smo ga povprašali, zakaj pravzaprav lovi, je na kratko odgovoril: »Po delu mi je to prijetna sprostitelj«. Tudi ostali člani ribiške družine mislijo tako.

Nameravajo organizirati tudi ribiško tekmovanje, ki bi ga zaključili s piknikom ob jezeru. Upajmo, da nam takrat ne bodo postregli s čevapčići ali ražnjiči, temveč vsaj s tako, če ne s še večjo ribo, kot je ta. Tedaj bo ta sestavek izzvenel še bolj resnično.

Franjo Štromajer

Iz vojske nam pišejo

Minilo je že mesec dni, odkar se nahajam v Kičevo na odsluženju vojaškega roka. Zato vas in moje sodelavce v Gradisu ter še po-

člane TOZD Jesenice. Upam, da bo naslednjih 35 dni v JNA hitro za menoj in se bom vrnil v Gradis. Zahvaljujem se za redno po-

Lojze Bric

Mehmed Numanović

sebeno na gradbišču Ekonomske fakultete prav pristočno pozdravljam, ter želim mnogo uspeha v nadaljnjem delu in življenju.

Zelim, da bi te besede napisali v Gradisovem vestniku. Rad bi pa tudi, da mi pošljete Gradisov vestnik, ker sem bil redni bralec.

Ko bom odslužil vojaški rok se bom zopet zaposlil pri Gradisu in nadaljeval delo še z večjim elanom.

Vsem skupaj prisrčen pozdrav in nasvidenje čez leto dni.

Tomislav Pešič
V. P. 2513/4
97250 Kičevo

Oglasil se nam je vojak Mehmed Numanović, ki služi vojsko v Ljubljani, takole piše:

»Želim se oglašiti mojemu kolektivu preko tega našega Vestnika. Obenem pozdravljam vse

šiljanje Gradisovega vestnika, ki ga zelo rad berem.

Vojak: Mehmed Numanović
V. p. 1737
61210 Ljubljana
Sentvid

Lojze Bric, ki služi vojaški rok v Novem Pazarju pozdravlja vse člane kolektiva, posebno pa sodelavce iz strojno prometnega obrata Ljubljana.

Njegova želja je, da se po odslužitvi vojaškega roka zaposli pri podjetju, zato bi želel, da se mu Gradisov vestnik pošilja na vojno pošto 3972/15 A-2 Novi Pazar.

Lojze hvala za pozdrave. Obilo uspeha v JLA. Oglasi se še kaj.

Urednik

Boriti se za boljši standard

Tako kot v ostalih delovnih organizacijah ima tudi pri nas v zadnjem času sindikat največ dela s pripravami in razpravami v zvezi z 8. kongresom ZSS. 3. oktobra so se sestali člani sindikalnega odbora in razpravljali o predkongresni aktivnosti. Tudi v gradbeništvu je namreč nekaj sprememb v organiziranosti sindikata. Panoga gradbeništvo

ima svoj sindikat tako kot dosedaj, v okviru tega pa bodo skušali ločiti dejavnosti in ustanoviti njihove konference. V tistih občinah, kjer je gradbeništvo dobro razvito, so ustanovljeni občinski odbori sindikata gradbenih delavcev.

Na sestanku so razpravljali tudi o odzivu na razpravah o novi analitični oceni delovnih mest. Ugotovili so, da so za dajanje eventualnih predlogov, ki naj bi jih dali zaposleni, postavili več rokov, vendar niti polovica vseh TOZD ni pravočasno oziroma sploh ni poslala pripomb.

Ko so govorili o opravljanju dela na deloviščih, so menili, da je treba vse plačevati po učinku in pri tem upoštevati tudi to, da se nekateri na delu ne potrudijo in te je treba potem tudi ustrezno plačati — če slabo delajo — dobijo tudi slab dohodek.

Večkrat govorimo tudi o planiranju, da je potrebno, vendar ponavadi pri tem mislimo le na planiranje investicij v tehnologijo in podobno. Planiranje pa bi morali uporabiti tudi na področju standarda. Planiranje življenjskih potreb in njih izboljšanje je cilj, planiranje tehnologije, gospodarjenja itd. pa je samo sredstvo za doseg boljšega standarda.

Tiskovna konferenca Rudolfa Schpernerja

predsednika industrijskega sindikata gradbenih delavcev ZR Nemčije

Skrb za delovno mesto

»Kontinuirano izkoriščanje gradbenih kapacitet, pa tudi stalna zaposlenost nista več zagotovljena v drugi polovici leta. S tem je dosežen nivo izkoriščanja, ki je enak neodgovornemu reduciranju gradbenih kapacitet,« je poudaril predsednik nemškega sindikata 18. julija 1974 na tiskovni konferenci pred več kot 100 predstavniki tiska, radia in televizije. Predsednik Schperner je to izjavo naslovil na nemško vlado. S preprostim računom je pokazal, da se realni volumen državne izgradnje zmanjšuje že od leta 1971. in to iz leta v leto za približno 4%. To je predvsem zato, ker nobena gospodarska panoga ni tako odvisna od politike vodenja in finančne politike zveze, pokrajin in občin, kot je gradbeništvo. V svojem nadaljevanju je predsednik Schperner podal točne podatke in vzroke, ki razsvetljujejo zastoj in poslabšano konjunkturo na področju izgradnje.

Nadalje je opozoril tudi na to, da zmanjšanje državnih investicij na področju gradbeništva pomeni nezaposlenost in skrajšanje del, za podjetja pa gospodarsko nesigurnost vse do stečaja. Četrtnina vseh stečajev v celotnem gospodarstvu so, za sedaj, gradbena podjetja. V letu 1973 je bilo 725 stečajev, v prvem četrtletju 1974 že skoraj 300, tako da v letošnjem letu lahko računamo preko 1000 stečajev. V zvezi s tem je Rudolf Schperner opozoril tudi na to, da so se tarifni partnerji sporazumeli, še predno je stopil v veljavo zakon o določanju tarif glede na dogovorjena zagotovljena nadomestila delavcem za zaslužen denar pri stečaju podjetja v gradbeništvu. Pravočasno — že v sredini preteklega leta — je nemški sindikat gradbenih delavcev opozoril tudi na to, da bi namerno zavračanje državnih investicij v izgradnji in politiki visokih obresti imele lahko za posledico padec konjunkturo v gradbeništvu.

Schperner je v nadaljevanju svojega izlaganja nadaljeval: »Mi se bomo povsem odločno od nediferencirane globalne politike, ki v svojem delovanju zelo ostro napada neke gospodarske panoge in s tem ogroža samo gospodarjenje.«

Najpogostejše napada ravno gradbeništvo, ker se vedno koristi kot sredstva za usmerjanje konjunkturo. Medtem so konjunkturo zavore, ki so v maju lanskega leta zavrele in nato malo popustile, tako zavre, da je na področju izgradnje nastala zaskrbljiva situacija. Rudolf Schperner je nato dejal: »Stanje naročil je zmanjšano skupaj na 2,2 meseca. To predstavlja v primerjavi z lanskim letom padec za 3%. V izgradnji stanovanj predstavlja to upadanje celo preko 70%. Izkoriščanje kapacitet gradbenih strojev je celo pod 60%. Delovanje situacij v investicijskih dosegu že katastrofalne posledice za zaposlene v gradbeništvu.

Število nezaposlenih v osnovnem gradbeništvu in spremljajočih panogah je po Schpernerjevih podatkih 44.000, tistih pa, ki delajo skrajšan delovni čas pa 7.000.

Poleg tega jih je 166.000 odšlo iz gradbeništva. »Tu gre za substanco zaposlenih v gradbeništvu,« je poudaril predsednik. Da bi se konjunktura v gradbeništvu izvlekla iz težav, je zahteval od državnih in državnih investitorjev, da dajo na razpolago investicije, ki so možne za izgradnjo in planiranje. Stroški planiranja za izgradnjo bi se morali prikazati ločeno od sredstev za realizacijo plana državne izgradnje. Izhajajoč iz tega bi se moral postopek pridobivanja dovoljenj za izgradnjo znebiti nepotrebnih stroškov uprave in skrajšati čas za dovoljenja.

Schperner je nadalje poudaril, da se na veliko število nevsejanih stanovanj, za sedaj 160.000, ne gleda kot na indicijo zasičenosti potreb po stanovanjih. To samo pomeni, »da je minila gradnja za družbene potrebe.« Iz tega razloga je Schperner prav tako odbil, da se z državnimi sredstvi subvencionirajo stanovanja, ki ostajajo prazna. Tako bi bil privatnemu investitorju vzeti njegov rizik. »Nam je tudi v prihodnosti potrebno najmanj 200.000 stanovanj, in sicer najemniških, ki jih lahko plača prebivalstvo z nizkimi OD,« je izjavil Schperner na to temo. Kot mere, ki lahko doprinesejo, da se gradbeništvo izvleče iz sedanjega zastoja, je omenil tudi program modernizacije tako imenovanih 600 milijonski program Zvezne vlade za napredek izgradnje slabo strukturalnih področij in izboljšanja komunalne infrastrukture. Ob tem pridejo olajšave v financiranju s subvencij obresti za 50.000 socialnih stanovanj. Vsekakor je Schperner opozoril na vse tisto, s čimer se gradbeništvo ne more pohvaliti. Prav tako bi morale tudi pokrajine in občine prispevati svoj delež pri doseganju konjunkturo.

V sklopu socialnih nalog njihovega sindikata, je Schperner izjavil: »Vajnejši del naše politike predstavlja

zaposlenost, tako da bi se delavci zagotovili celoletni dohodek. Pogoj za to je kontinuirano izkoriščanje gradbenih kapacitet. K temu je prispeval tudi sprejem predpisa o negradbeni sezoni, prevzemanje nadomestila plače med božičem in novim letom in uvajanje nadomestila za delo pozimi v času od 14. decembra do 15. marca, pa tudi pavšalna nadomestila za izgubljene ure zaradi vremenskih neprilic v toku celega leta. Tako je v preteklih zimskih obdobjih doseženo večje izkoriščanje gradbenih kapacitet, s tem pa tudi finančna razbremenitev Zveznega urada za delo v Nürnbergu.« Odločujočo vlogo v današnji situaciji ima politika Zvezne banke. Ta naj bi končno morala odpreti signal za doseganje notranje konjunkturo, saj gradbeništvo daje oživiljajoče impulze celotnemu gospodarstvu.

Predsednik Schperner je ob koncu dejal: »Mi imamo kratkoročne cilje, ki so rezultat trenutne konjunkturone situacije, imamo pa tudi dolgoročne cilje, ki so brezpogojno potrebni za izvrševanje gradbenih nalog. Sem spada tudi skrbno usklajen program, v katerem so koordinirane vse naloge Zveze, pokrajin in občin prav tako, kot že nekaj let zahteva naš sindikat.«

Novice iz gradbeništva

Nadaljevanje gradnje avtoceste

V začetku prihodnjega leta se bodo začela dela na novem odseku prve avtoceste v Sloveniji med Razdrtin in Senožečami. Na skupščini Republiške skupnosti za ceste so se odločili, da bodo izvedli 5,8 km dolg odsek v dveh etapah.

Z izgradnjo avtoceste med Razdrtin in Senožečami bi se izognili prometnemu čepu na tem delu magistralnih cest v Sloveniji, ki je eden najbolj kritičnih tako v pogledu prometnih zastojev kot tudi po prometnih nesrečah.

Predračunska vrednost za ta odsek je 240 mio din (prva etapa v dolžini 3,2 km približno 170 mio din).

Sredstva za prvo etapo so v glavnem zagotovljena, toda tokrat ne s strani mednarodne banke za obnovo in razvoj, temveč s krediti drugih tujih bank.

Razstava gradbeništva v Stockholmu

»Gradnja in rekonstrukcija 75« je naziv razstave gradbeništva in gradbenega materiala, ki bo v St. Eriksovem centru za trgovske sejme v bližini Stockholma. Razstava bo trajala od 17. do 26. januarja prihodnje leto.

Na razstavi si bodo gostje lahko ogledali materiale za fasade, maziva in armature, opremo za ogrevanje, izolacijske in drenažne sisteme itd.

Koliko smo porabili

Smo ena izmed redkih delovnih organizacij, ki v svojih glasilih redno objavljajo, koliko sredstev porabimo za reprezentanco, dnevnice, službena potovanja itd. Na splošno ugotavljamo, da stroški niso v porastu ter se gibljejo v okviru letnega gospodarkega načrta.

Tako smo do 15. septembra 1974 porabili za:	
1. Izobraževanje, štipendiranje, učenci	4.848.666,00 din
2. Reprezentančne stroške	310.250,00 din
3. Stroški za reklamo in propagando	647.490,00 din
4. Dnevnice za službena potovanja z nočninami v državi	1.037.877,00 din
5. Dnevnice za službena potovanja z nočninami v tujini	77.397,00 din
6. Nadomestilo za uporabo osebnih vozil	1.744.965,00 din
7. Stroški za investicijska vzdrževanja osnovnih sredstev	10.132.331,00 din

Navedeni zneski se nanašajo na vse TOZD in skupne službe, kontrolo nad gornjimi izdatki pa izvaja Delavska kontrola po TOZD in skupnih službah.

Solidarno tudi na Kozjanskem

Že v predhodnih številkah našega glasila smo poročali o nesebični pomoči naših delavcev v okviru akcije za Kozjansko. Najrevnejšemu področju v Sloveniji, ki ga je pred kratkim prizadejal še močan potres, so se naši delavci takoj odzvali.

Po dveh delovnih dneh, katerih izkupiček smo v celoti nakazali v sklad za pomoč Kozjanskemu, so se naše TOZD GE odločile še za dejansko pomoč. Kako je le-ta uspešna, smo obiskali eno od mnogih naših skupin, ki trenutno opravljajo razna sanacijska dela širom po Kozjanskem. Po nepopolnih podatkih smo izvedeli, da je skoraj 150 Gradisovcev trenutno na Kozjanskem, torej skoraj za eno TOZD.

Kljub dolgotrajnemu deževju, smo se zlahka pripeljali v osrčje Kozjanskega po lepi asfaltni cesti, ki je že rezultat začete akcije. Do Ponikve torej ni bilo težko, naprej pa so se začele makadamske poti in kolovozi, ki nikakor niso primerni za vožnjo z avtom. Toda do naših delavcev bi bilo kar malo predalet, še posebno, ker je bila pot izredno blatna. Po kratkotrajnem iskanju le najdemo delovodjo Alojza Turela in njegove delavce in sicer v vasi Boletina nedaleč iz Ponikve. O pomembnosti te solidarne akcije in že izvedenih delih nam je delovodja povedal naslednje:

»Menim, da je take vrste pomoč bolj dobrodošla temu prebivalstvu, kar se je izkazalo tudi pri našem delu. Upoštevati je namreč treba, da so ostali na teh kmetijah največini starejši ljudje, ki si tudi z zagotovljenimi denarnimi sredstvi ne bi mogli sami obnoviti hiše. Zato odobravam in sem istočasno izredno vesel, da sem tudi sam lahko sodeloval v tej izredno humani akciji.«

Oto Bešković

Edvard Klaneček

»V naši skupini, kjer so delavci iz naših TOZD GE Ljubljane in Ljubljane-okolice je bila zaupana sanacija 10 hiš, ki so bile poškodovane pri nedavnem potresu. Najprej

Hiša Storovih na Boletini bo že čez nekaj dni povsem spremenila svojo podobo

smo začeli v Ostrožnem, nadaljevali v Hotunjeku, nato v Podboju in sedaj smo tu na Boletini. Skupaj smo sanirali že 8 hiš, tako da imamo le še dve in naše delo bo gotovo. Ponužaj nam sicer še nadaljnja dela, vendar zaradi obširnih del na drugih objektih (Bernardin) tega ne moremo prevzeti.«

Za mnenje o tovrstni pomoči smo zaprosili tudi nekaj delavcev. Prvi naš sogovornik je bil Oto Bešković, sicer KV tesar pri GE Ljubljana-okolica. Na vprašanje zakaj se je odločil za tako pomoč Kozjancem nam je povedal: »Najprej bi rad poudaril, da nisem šel prostovoljno na Kozjansko ampak so me kar določili. Glede na to, da imam družino mi sprva ni bilo prijetno, toda kasneje sem le sprejel. Priznati moram, da so ljudje izredno prijazni in nam pomagajo po svojih najboljših močeh. Problemi so le z dostavo materiala, ker so skoraj vse vasi na gričih, do katerih pa so izredno slabe poti oziroma jih skoraj ni. Tovrstna pomoč je v vsakem pogledu bolj dobrodošla za prizadeto prebivalstvo, saj jim v primeru finančne pomoči nihče ne bi mogel v tako kratkem času obnoviti ali popraviti hiše.«

Drugi sogovornik je bil Edvard Klaneček, delavec iz GE Ljubljana, ki je prostovoljno prišel na to akcijo. O rezultatih dosedanjega dela nam je povedal tole: »Za to solidarnostno akcijo sem se odločil predvsem zato, da bi pomagal prizadetim ljudem. Prepričan sem, da bi tudi drugi meni pomagali, če bi se meni kaj takega zgodilo. Samo nekaterim tu ni najbolj všeč, da smo jim mi popravili. Večina nas je sprejela lju-

beznivo, prav vsi pa ne. To jim najbolj zamerim.«

Tretji udeleženec akcije Kozjansko 74 iz te skupine je bil Branko Lackovič, tesar iz Ljubljane, ki je takole ocenil pomoč pri obnavljanju hiš: »Po mojem mnenju bi bilo vso pomoč, ki so jo zbrale delovne organizacije izraziti v taki obliki, ki jo izvajamo mi in ne prek bank za razna posojila. Trenutne pomoči bi bilj Kozjanci namreč bolj veseli, pa čeprav bi bila ta nekoliko manjša, kot pa tista, ki bo prišla šele čez čas.«

Preden smo zapustili Kozjansko smo se pogovarjali še z gospodinjjo Anico Štor na Boletini 1, kjer so naši delavci opravljali sanacijska dela. Na vprašanje, kako je zadovoljna z našimi delavci je povedala: »Naša hiša je bila po prvotnem planu določena za rušenje, vendar sva z možem le prosila, če se jo še da kako popraviti. Po nekaj vlogah in pregledih komisij so prišli vaši delavci, ki bodo hišo le popravili. Prav lansko leto smo v hišo napeljali vodo in elektriko in bi bila ponovna napeljava prevelik udarec za naš žep. Kot kaže, bomo vsi skupaj zadovoljni tudi ob koncu. Naša štiričlanska družina, ki bo imela zopet varno zavetje, pa tudi vaši delavci, ki so nam tako nesebično pomagali.«

Kozjansko se torej prebujajo. Prebujajo ga tudi naši delavci, ki po okoliških vaseh skušajo kar najhitreje osposobiti stare kmečke hiše, zidane iz kamna in blata, da bi pod svoj krov sprejele svoje prebivalce.

Ob dodatnem nakazilu 70.000 din pa lahko zaključimo, da smo akcijo Kozjansko 74 dobro podprli in jo uspešno tudi izvedli.

Gospodinja Anica Štor je že na zunaj kazala zadovoljstvo, ker ji bodo tako hitro popravili hišo

Branko Lackovič s sodelavcem ob ugrajevanju novih oken

V borbi proti alkoholu - III.

Predlogi za reševanje in odpravljanje alkoholizma v delovni organizaciji

Vsakega posameznika, ki redno pije in čezmerno in postane odvisen od alkohola in zaradi njega trpi njegovo zdravje, blaginja, njegov ugled in ugled družine lahko štejemo za alkoholika.

Pri delu je pomembna podpora kadrovske službe podjetja, vodstva TOZD in družbenopolitičnih organizacij. Le s skupnimi ukrepi bomo dosegli uspehe. Zato predlagam naslednje:

1. dosledno in energično odkrivanje in evidentiranje alkoholizma med zaposlenimi v našem podjetju (kadrovska socialna služba, vodja delovišč, družbenopolitične organizacije);

2. izostanke od dela ali prekinitve dela zaradi vinjenosti se ne sme v nobenem primeru opravičiti ali nadomestiti z dopustom ali nadurami;

— prijava kršitve delovne dolžnosti komisiji

— napotitev vinjenega delavca na alkotest

— sklepi komisije za kršitev delovne dolžnosti, katerih vzrok je alkoholizem, naj bodo jasni in naj zadolžijo strokovni oddelek za ustrezno nadaljnjo ukrepanje. Dolžnost obravnavanega pa je, da se ukrepom podredi, sicer mora strokovni odde-

lek takoj poročati komisiji za kršitve delovnih dolžnosti, da primer ponovno obravnava

3. napotitev delavca — predvidenega alkoholika — na dispanzer za zdravljenje alkoholizma, zaradi ugotovitve stanja alkoholizma in predpisa nadaljnje terapije;

4. napotitev alkoholika na zdravljenje, ki ga določi zdravnik v dispanzerju;

5. vključitev zdravljenega alkoholika v klub. Klubi zdravljenih alkoholikov že obstajajo v občinah ljubljanskega področja in tudi na drugih področjih, kjer ima Gradis svoje enote in obrate. V bodočnosti pa se predvideva tudi ustanovitev kluba v okviru samega podjetja;

6. prisotnost na sestankih klubov je obvezna za vse zdravljenе alkoholike in njihove svojece;

7. prosvetljevanje vseh članov delovne organizacije o škodljivosti in posledicah alkoholizma:

— v okviru izobraževalnih ur varstva pri delu

— nekajminutna predavanja med odmorom in delom

— prek Gradisovega vestnika in drugih obvestil

8. kadrovsko ustrezno rešiti problem zaposlovanja v oddelku za zavarovanje podjetja;

— vratarji, nočni čuvaji.

Alkoholizem je socialni problem, zato je dolžnost nas vseh, da ga odpravljamo. Poudarjamo, da program našega dela ni usmerjen temu, da bi preganjali alkoholike, pač pa je naš cilj pomagati, ne samo alkoholiku, temveč tudi njegovemu delovnemu in družinskemu okolju, zlasti še, če ima alkoholik družino in otroke.

Pri tem pa je nedvomno izrednega pomena sodelovanje pri zdravljenju alkoholika samega, ter njegovih svojcev.

Na koncu naj povem še to, da je Izvršni svet skupščine SR Slovenije na 29. seji dne 4. V. 1973 obravnaval akcijski program boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji.

Organi občinske skupščine SR Slovenije ki so obravnavali omenjeno informacijo, so zahtevali naj se pripravijo akcijski program, ki bo zajel vse vidike boja proti alkoholizmu.

Prioritetne naloge akcijskega programa za boj proti alkoholizmu so do 1975. leta naslednje:

— spreminjanje družbenega odnosa do prekomernega uživanja alkohola, do alkoholikov in alkoholizma,

— preprečevanje in omejevanje alkoholizma med mladino, na delovnem mestu in v prometu,

— vzgoja strokovnih kadrov,

— povečanje kapacitet za dispanzersko in bolnišnično zdravljenje alkoholikov,

— izgradnja delovno zaščitnega doma za alkoholike,

— financiranje združenja klubov zdravljenih alkoholikov v SR Sloveniji.

Dominik Murn

drobne vesti

KO Maribor — Na seji delavskega sveta so odobrili 10.000 din za izgradnjo šole na Kozjanskem.

LIO Škofja Loka — V tej TOZD so se odločili, da bodo gradili nova ležišča (samski dom) za svoje zaposlene. Idejni osnutek za gradnjo bi moral biti prirejen za gradnjo v fazah, končno pa bi bilo prostora za okoli 100 ležišč, zato so pri Gradisovem projektivnem biroju že naročili izdelavo tehnične dokumentacije v zvezi z gradnjo samskega doma.

GE Maribor — Na seji delavskega sveta so sklenili, da bodo odobrili dveletno posojilo federaciji v obliki odkupa obveznic v znesku 330.000 din.

GE Maribor — Delavci gradbene enote Maribor bodo letos in v začetku drugega leta pričeli z gradnjo na nekaterih velikih objektih, kot so: JE Krško, Bernardin v Portorožu in počitniško naselje v Curvarju pri Poreču.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor Odgovorni urednik Ljuzje Cepuš. Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Delovodja Alojz Turel pred hišo na Boletini, ki so jo pravkar sanirali.

Sistemizacija delovnih mest in AODM

Komisija za popravke in sistemizacijo delovnih mest in komisija za osebne dohodke in analitično oceno delovnih mest sta na svoji zadnji seji razpravljali predvsem o predvidenem postopku za sprejem teh pomembnih aktov. V postopku je namreč izdelava osnutkov popravkov za sistemizacijo in pa metodologija za AODM. V skladu z zakonom o združenem delu, kjer je točno definiran postopek, kako se sprejme te akte, sta komisiji sprejeli naslednje pomembne sklepe:

1. Vsi popravki sistemizacije DM, sezname DM in opisi DM ter organizacijske sheme TOZD v skladu z določili Statutov TOZD, naj bodo kot predlog pripravljani za zbere delovnih ljudi do 25. oktobra 1974.
2. Zbori delovnih ljudi v TOZD se organizirajo v času od 25. do 30. 10. 1974.
3. Istočasno se na zborih obravnavajo materiali:
 - razvrstitev delovnih mest v skupine
 - metoda AODM
4. Sklepi zborov posameznih TOZD se posredujejo skupni komisiji do 4. 11. 1974.
5. Poizkusna ocenitev delovnih mest se izvrši do 4. 11. 1974.

Novi cestno prometni predpisi

Obveznosti voznikov do pešcev

Dva predhodna prispevka smo namenili v pouk pešcem v prometu. To je bila poglobljena tematika, ki je posebno »posvečena« pešcem, da se bodo lahko izognili neprijetnostim in nevarnostim v cestnem prometu.

Ker pa je tudi čista »prometna« resnica, da niso vsega krivi le pešci, smo današnji sestavek namenili voznikom, seveda tistim, ki preganjajo pešce na njihovih skromnih površinah in v situacijah, kjer jim pripada prednostna pravica. Danes torej:

OBVEZNOSTI VOZNIKOV DO PEŠCEV

S tem sestavkom prehajamo tako na drugo kategorijo udeležencev v cestnem prometu, katerim imajo pešci marsikatero tehtno pripombo.

Novi prometni zakon nalaga voznikom precejšnje odgovornosti v pogledu varnosti pešcev v prometu. Na prvem mestu je določba, ki zahteva od voznikov, da so dolžni paziti na pešce, ki so na vozišču ali stopijo nanj, ko pa se približujejo zaznamovanemu prehodu za pešce, morajo vozniki voziti s posebno previdnostjo in s tolikšno hitrostjo, da lahko ustavijo vozilo pred prehodom če je to potrebno. Zavarovanje pešcev na prehodu je povečano tudi s prepovedjo prehitavanja drugega vozila, ki se približuje zaznamovanemu prehodu za pešce ali vozič čez tak prehod, ali stoji, da pušča mimo pešce na takem prehodu.

Na zaznamovanih prehodih, kjer je promet urejen s prometnimi znaki ali promet ureja miličnik, mora voznik svoje vozilo ustaviti pred prehodom, če ima smer prehoda zaprto. Če pa mu je smer odprta, pa ne sme ovirati pešcev, ki so že stopili nanj. Posebno previdno morajo vozniki voziti, ko v križišču spreminjajo smer vožnje v desno ali levo, ker tedaj prečkajo prehod, na katerem imajo pešci prednost. Zato morajo paziti nanje, ko grede čez prehod ali stopajo nanj. Enako mora ravnati voznik, ki spreminja smer na križišču tudi, če prehodi niso označeni.

KAZNI:

- z denarno kaznijo 200 do 1.000 din, z zaporom do dveh mesecev in z odvzemanjem voziškega dovoljenja od 3 do 12 mesecev se kaznuje voznik, ki prehitava drugo vozilo pred zaznamovanim prehodom za pešce ali na njem, ali se je to vozilo ustavilo zato, da pusti mimo pešce na prehodu.
- Zaradi tega prekrška mora miličnik takoj na mestu vozniku začasno odvzeti voziško dovoljenje.
- Z enako kaznijo, le da je varnostni ukrep odvzema voziškega dovoljenja predviden za čas od 30 dni do 6 mesecev, se kaznuje voznik, ki ne ustavi vozila pred zaznamovanim prehodom za pešce kadar mu dani znak prepoveduje prehod.
- Tudi za ta prekršek mora miličnik takoj na kraju vozniku začasno odvzeti voziško dovoljenje.
- Z denarno kaznijo 50 din takoj na mestu se kaznuje voznik, ki mu je dovoljena vožnja čez zaznamovani prehod in ovira pešce, ki so že stopili na prehod.
- Z enako kaznijo se kaznuje voznik, ki v križišču spremeni smer na bočno cesto in ne pusti neovirano naprej pešcev, ki grede po tem prehodu, kot tudi voznik, ki se prehodu ne približuje z zadostno zmerno hitrostjo, tako da spravlja v nevarnost pešce na prehodu.
- Če pa je bila s prekrškom (zadnji dve točki) povzročena neposredna nevarnost za pešca ali prometna nezgoda, se voznik kaznuje z denarno kaznijo od 100 do 500 din ali z zaporom do 30 dni.

Marjan Metljak

Smrt je kosila med našimi sodelavci

SMRT NAŠIH DVEH TOVARIŠEV

Vsak dan je toliko prometnih nesreč na naših cestah, da skoraj ne utegnemo vsemu slediti v časopisih. Nekako smo se na njih že navadili. Pa vendar, kadar nam taka nesreča pobere koga iz naše bližine, se s smrtno prijateljev in sodelavcev težko spriznamo. Tako je bilo v zadnjih tednih med delavci v GE Maribor, kjer sta dve prometni nesreči povzročili smrt dveh sodelavcev.

Adolf Polak je bil 14. 10. 1942 rojen v Celju, kasneje pa je prišel v Maribor, kjer se je zaposlil in si ustvaril družino. 1964. leta je prišel h Gradisu, kjer si je v naslednjih letih pridobil izobrazbo in tako postal visoko kvalificiran tesar skupinovodja. V teh letih je bil tudi nekaj časa pri naši enoti v Nemčiji. Med vsemi nami je bil znan kot izredno dober in vesten, priden delavec. Bil je eden najboljših pri delu in kot človek, zato nam je še toliko huje ob njegovi smrti. V svojem domu je zapustil ženo in dva otroke, v nas pa je zapustil spomin na dragega tovariša in dobrega delavca.

Prav tako prometna nesreča je zaključila življenje še enemu našemu delavcu — Alojzu Filipiču, ki se je rodil 27. 1. 1950 v Desnjaku pri Ljutomeru. Naš Gradisovec je bil od leta 1969. Letos je prišel iz vojske in komaj se je spet zvil v delo in naš kolektiv, že je moral tudi končati. Na poti z gradbišča v Ljutomeru proti domu se je zgodila prometna nesreča in nam pobrala sodelavca, starega komaj 24 let.

Oba sta morala prekmalu iz naše sredine, oba sta bila za smrt še premlada, pa vednar — ta nikoli ne vpraša, samo vzame. Oba bomo ohranili v najlepšem spomenu.

FRANCA ŠEBELA NI VEČ

V 77. letu starosti je ugasnilo življenje našega dolgoletnega sodelavca Franca Šebela.

Devetindvajset plodnih let med nami, ni moč opisati vse kar je raslo iz njegovih izkušenj in prizadevanj.

Vsa ta dolga leta, ko je bil med nami, se zdijo kratka predvsem zaradi njega samega, ker je znal

najti s svojo sproščenostjo in človečnostjo vselej dobršno mero vesolja tudi za druge, zlasti takrat kadar je to bilo potrebno. Bil je tiste vrste človek, ki si ga vsak samo želi. Odlikovalo ga je pravo tovarištvo in poštenost, bil pa je zagotovo eden izmed najpriljubljenejših članov TOZD Gradis

Franc Šebela

Strojno prometni obrat.

S svojo preudarnostjo, plemenitostjo in ljubeznijo do vseh je znova in znova nam vsem mlajšim dajal voljo, potrpljenje in upanje v lepše.

Vsi smo ga imeli radi, pa saj drugače ni moglo biti kajti značaja, ki ga je nosil v sebi ni bilo mogoče spreminiti. Pogrešal ga bomo pa čeprav življenje, ta najbolj nedoumljiva skrivnost narave, teče in bo teklo dalje v tok večnega snovanja in minljivosti.

Ostal nam bo v lepem spomenu. Spominjali se ga bomo kot dobrega tovariša in človeka, ki je očetovsko skrb za vse nas mlajše, bil vzgled marljivosti pri delu, svoji družini pa skrbni oče.

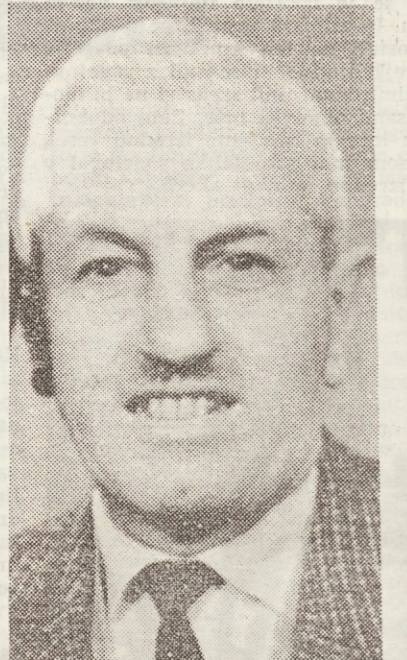
M. Z.

Jesenski čas nam je iztrgal precej sotovarišev in med njimi je tudi Jože Horvat, ki ga najbrž pozna marsikdo izmed nas, saj smo ga lahko vsako leto videli v počitniškem domu v Poreču — mi smo počivali, on pa je skrbel za to, da smo se hladili na lepo urejenem vrtu.

Leta 1905 se je rodil v Filovcih v Prekmurju in ker je bilo tam premalo dela, je moral v tujino za njim. Delal je v Argentini, prišel nazaj v Evropo in se zaposlil v Nemčiji, delal na Madžarskem. Ko je prišla vojna, je moral v internacijo.

Po vojni je leta 1946 prišel v Gradis Tu je opravljal različna dela, bil je na gradbiščih v Mariboru, Ravnah, v Medvodah, v Crni gori. Bil je povsod tam, kjer so želeli skrbnega delovnega in zanesljivega človeka. Med nami je bil znan kot zelo zanesljiv delavec, ki svoje delo opravlja z veliko odgovornostjo, bil pa je priljubljen tudi kot sotovariš. Leta 1969 se je upokojil, saj je počitek resnično že zaslužil. Pa vendar ni mogel brez dela in brez Gradisa. Odšel je v počitniški dom v Poreču, kjer je zanj skrbel. To je bila njegova zadnja zaposlitev.

Umrli je tiho in nenadno, tako da smo bili žalostno presenečeni mi in njegova hčerka, ki tudi dela pri nas. Prehitro je odšel od nas. Njega in njegovo zvesto delo bomo ohranili v najlepšem spomenu.

Jože Horvat

(nadaljevanje s 5. str.)

Dvajset let biroja za projektiranje Ljubljana

člani kolektiva na športnem področju, kar ima poseben pomen za zdravo rast kolektiva in krepitev notranjih vezi z drugimi enotami podjetja in izven podjetja.

Ustanovitev samostojne osnovne organizacije je sindikat približala delovnemu človeku. Sedaj ima vsak član veliko večjo možnost, da se poslužuje sindikata kot servisa za vsa vprašanja notranjega razvoja in mesta za afirmacijo delovnega človeka v naši družbi oziroma širšem delavskem gibanju.

V tem skoro dvehletnem obstoju je bil naš sindikat aktivno vključen pri uveljavljanju delavskega samoupravljanja in formiranju njegovih organov. Naši delovni ljudje se dobro zavedajo, da je to edina možna pot. Zato organi samoupravljanja aktivno delujejo od ustanovitve biroja in uspešno rešujejo vsa vprašanja poslovanja in razvoja biroja. Ta odgovornost se je vsebinsko še

bolj obogatila ob naših družbenih spremembah, to je s sprejemom nove ustave in uvedbo delegatskega sistema pri odločanju v naših interesih in družbenopolitičnih skupnostih. Naša osnovna organizacija aktivno spremlja vsa gibanja v naši družbi in se vključuje v uresničevanje vseh ciljev, ki si jih zastavlja Zveza komunistov in socialistična zveza delovnega ljudstva.

Na notranjem področju poleg navedenega aktivno sodeluje pri razreševanju stanovanjske problematike in socialne pomoči svojim članom.

Ob 20-letnem jubileju obstoja biroja želimo, da bi se vpliv vsakega posameznika pri izražanju svojih pravic in dolžnosti še poglobil, da bi vsak videl v sindikatu zaščitnico svojih zakonitih interesov. To vse skupaj naj bi služilo, da bi se čim bolj približali osebnemu zadovoljstvu vsakega delavca, večanju nje-

gove osebne sreče, kar je pogoj za večjo rast produktivnosti in večanje splošnega standarda. Vse to pa so elementi za kulturno rast in rast splošne blaginje.

Športno in rekreacijsko udejstvovanje članov biroja

Od ustanovitve biroja je bilo veliko zanimanje članov za športno in rekreacijsko dejavnost.

Člani biroja so se v velikem številu udeleževali Gradisovih letnih in zimskih športnih iger, pri katerih so posamezni člani dosegali vidne uspehe. Nekateri med njimi so kot tekmovalci nastopali tudi v izbranih vrstah Gradisovih ekip na republiških in zveznih tekmovalnih gradbincev. Med temi naj omenimo Ljubo Tome, ing. Dragota Dolenca, Majdo Sattler, Iva Lebna in Osvina Novaka, ki so dosegali vidne rezultate. V zadnjem času pa opažamo nazadovanje udeležbe mladih, ki se še niso uspeli vključiti v športna tekmovanja v okviru podjetja.

Zelimo, da bi tudi še ostali naši pot na športno rekreacijske terene in nadaljevali uspešno tradicijo svojih starejših kolegov.

Anekdota iz „starih dni“ biroja

V času, ko je Biro še »gostoval« na centrali, so prišli ljudje od oblasti in preverjali skladnost kadrovske sestave strokovnjakov v Biroju z registracijo, ki je med drugim predvidevala tudi projektiranje instalacij.

In so ljudje od oblasti med drugim vprašali:

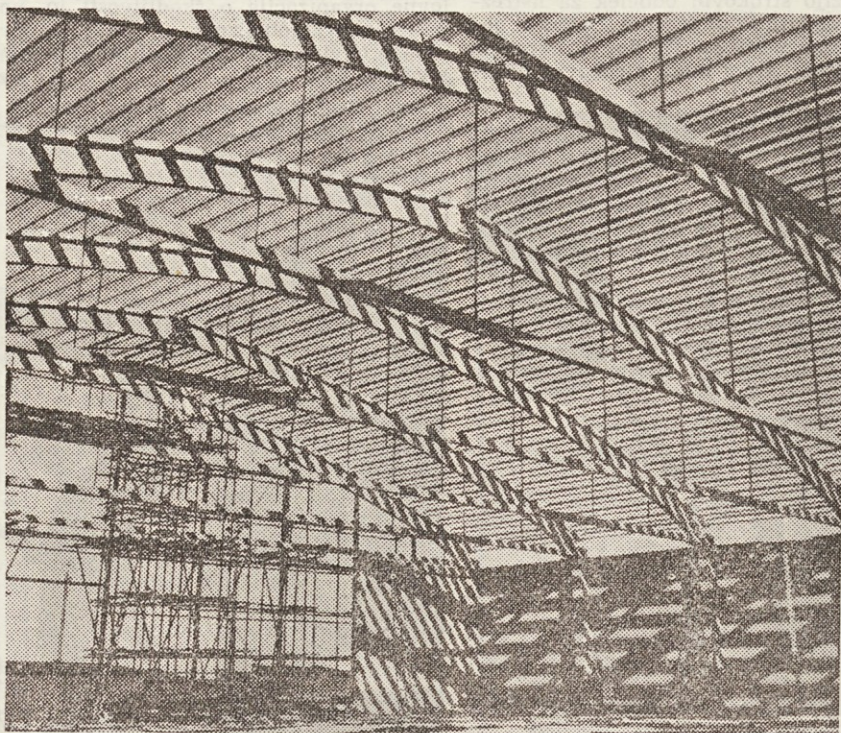
— Imate ljudi za centralno kurjavo?

Najhitreje se je znašel ing. Vede — Imamo, to je tov. Humar. Je spodaj v kleti, zaradi pomanjkanja prostora.

Oblast je bila zadovoljna. Ker je bil tov. Humar v resnici le kurjač v kotlovnici in Rira, tedaj projektantov instalacij snob še ni imel.

Hercegnovi, prizorišče letošnjih športnih iger gradbincev Jugoslavije

Skladiščne hale Luka Koper, 1965

Prijetno doživetje ob izletu na Lovčen

Ob zaključku letošnjih 6. športnih iger gradbenih delavcev Jugoslavije, so se slovenski udeleženci odpravili še na prijeten izlet na Lovčen (1785 m), da si ogledajo edinstven Njegošev mavzolej. Glede na to, da je bilo vse dni bivanja v Hercegovem izredno lepo sončno vreme, smo upali, da bo tako tudi na dan izleta. Toda jutranja oblačnost nam je kmalu razblinila upe, da bi na Lovčenu videli sonce. Po nekaj urni

vožnji po ozkih cestah smo le parkirali ob vznožju mavzoleja. Megla in hud veter nas vseeno nista zadržala, da si ne bi ogledali mavzoleja. Po prehojenih 471 stopnicah smo končno na vrhu Večina prezebljih do kosti, saj za tako vreme nismo primerno oblečeni. Pri vratih v mavzolej nas »pozdravita« dva 5 m visoka kipa, ki nas vabita do samega Njegoša. Tu nas pričaka zamišljen kot vedno veliki črnogorski vladika, mi-

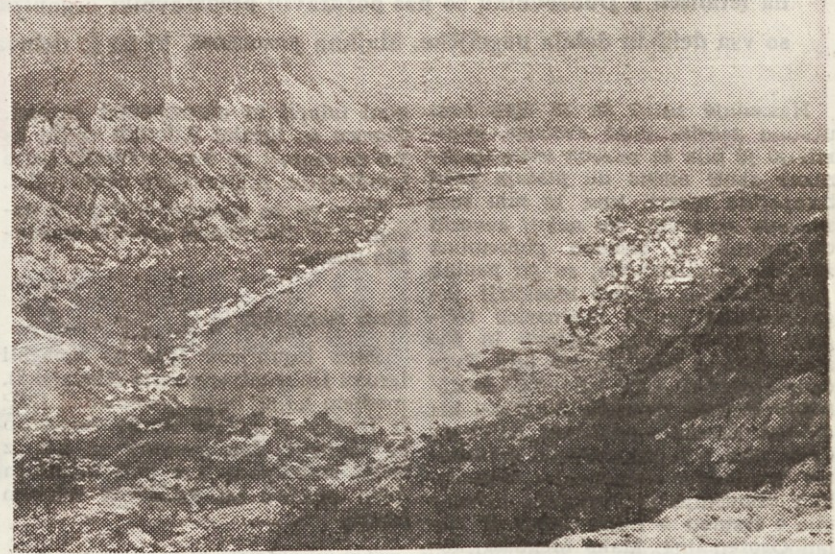
slec in pesnik P. P. Njegoš. Seveda ne osebno, temveč edinstven kip, izklesan iz enega kosa marmorja, ki tehta kar 27 ton. Tudi ostali del mavzoleja je ves iz marmorja. Od podstavka za kip, talnih plošč kot tudi sten. Le kupola nad spomenikom je malo drugačna. Po besedah vodiča zaradi večje impozantnosti. Strop je namreč iz mozaika, le-ta pa iz 14 karatnega zlata. Od spomenika nas vodi pot še v spodnje prostore mavzoleja, kjer je Njegošova grobnica. Stalna straža daje še bolj veličasten vtis, ko zapuščamo grobnico. Kratkotrajen, toda izredno uspešen ogled enega najlepših spomenikov pri nas, je za vse nezabaven. Velika stvaritev, ki so jo izdelali po načrtih našega velikega umetnika Ivana Meštroviča, je res enkratna. Takšno mišljenje ne morete spremeniti niti še hujši veter in megla, ki nas spremljata ob sestopu po 471 stopnicah. Kljub slabemu vremenu je splošna ocena izleta — odlično.

Jože Malič in Lojze Cepuš pred Njegoševim spomenikom

Skupina slovenskih gradbincev ob vhodu v mavzolej

Boko Kotorsko smo si lahko ogledali le s ptičje perspektive

RAZPIS

Razpisujemo prosto delovno mesto sekretarja sindikalne organizacije podjetja.

Pogoji:

Visoka ali višja šola z najmanj 3 leti delovnih izkušenj v proizvodnji.

Prednost imajo člani kolektiva. Kandidati morajo imeti veselje do sindikalnega dela, organizacijske sposobnosti ter imeti vse moralno-politične kvalitete.

Ponudbe sprejema tajnik sindikalnega odbora podjetja GIP GRADIS Ljubljana, Korytkova 2, najkasneje do 1. 12. 1974.

Nezgode nas opozarjajo

V mesecu avgustu se je pri delu poškodovalo 38 delavcev, na poti na delo in z dela pa se ni poškodoval noben delavec.

Poškodoval se je vsak 160-ti delavec, kateri je povprečno boloval 13 dni. V tem času je izgubljenih 7424 dni zaradi bolovanja (poškodbe in bolezni) ali 6,57 odstotka od izvršenih delovnih dni v tem letu.

TOZD CELJE (5 poškodb)

Dananović Đemal, KV tesar, pri opaženju gradnice ga je stisnila vez, za vezanje opaža in mu poškodovala palec na levi roki.

Kazafertović Rifet, PU tesar, pri opaženju sten se je opažna plošča prevrgla in imenovanemu padla za vrat, ter odrgnila kožo na levi rami.

Mandič Dušan, NK delavec, ko je podajal opažno ploščo pri opaženju betonskega nosilca, se je zbodel z žičnikom v dlan leve roke.

Marušić Ante, KV zidar, pri dolbljenju odprtini za konzole mu je macola zdrsnila, pri čemer se je udaril na palec leve roke.

Umičević Jovo, KV zidar, pri omatanju zidu z del. odra. se je privzorično izdelani oder nagnil, tako da je imenovan padel na tla in si poškodoval nos.

TOZD JESENICE (8 poškodb)

Bakić Daim, NK delavec, ko je s sodelavci prestavljal el. kabel, mu je zdrsnil ob levi nogi in mu jo je poškodoval — odrgnil.

Lazić Ivan, PU tesar, pri podiranju ograje je izruval lesen steber, pri čemer je s prstom udaril ob žico, ki je bila pribita na stebri in si poškodoval kazalec desne roke.

Suljić Mehmed, PK železokrivce, pri polaganju armature na objektu Merkur Kranj, mu je v desno oko padel prah od železa.

Bjelić Mujo, KV zidar, pri zabijanju lesene zagode med okvir in opaž za točno višino pokrova mu je zagoda zamahnilo in se je s kladivom udaril po palcu leve roke, s katero je držal desko od opaža.

Hamidić Mustafa, PK tesar, pri preoblačenju v garderobi se je zadel v steno pribiti žičnik in se ranil nad levim očesom.

Suljić Đevard, zid. vajenec, pri omatanju stropa s 140 cm visokega delovnega odra je tako nerodno stopil, da je padel na tla, pri čemer si je poškodoval komolec desne roke.

Jarać Osman, NK delavec, imenovani je pri rezanju lesenih distančnikov naletel na grčo, tako da je žaga odskočila ter ga urezala v palec lev roke.

Kilaj Hagji, NK delavec, ko je nosil malto po stopnicah v klet v vedru za vodo, je nerodno stopil in si v gležnju poškodoval (zvil) desno nogo.

TOZD KOPER (— poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nezdod pri delu.

TOZD LJUBLJANA (5 poškodb)

Burazer Marko, VK tesar, pri podiranju drevesa na gradbišču mu je spodrsnilo in se je urezal z motorno žago na koleno leve noge.

Delagić Mehmed, KV zidar, pri razopaževanju plošče ga je bankina udarila po hrbtu.

Miloš Josip, KV tesar, pri vrtnanju opaža za steno je povečal utor za vezane stene. Pri tem mu je vrtilni stroj zdrsnil iz roke in ga udaril po mezinco desne roke.

Plavšić Marinko, NK delavec, pri prenašanju kamna za oblogo brežin na gradbišču, mu je spodrsnilo in ga je kamen udaril po glavi in desni roki.

Imeri Skender, NK delavec, pri nabijanju tampona z nabijalno žago ga je

pritisnilo ob vodovodno cev in mu poškodovalo desno roko.

TOZD LJUBLJANA-OKOLICA (4 poškodbe)

Handanović Safed, NK delavec, pri napravi lesene ograje okoli objekta je imenovan nepravilno naslonil desko na objekt, le-ta pa mu je padla na glavo. Mašić Rešid, PK tesar, pri rezanju opažne plošče »bosanke«, z ročno žago, mu je žaga skočila iz reza in ga poškodovala po palcu leve roke.

Stevanović Milutin, KV tesar, pri dviganju vijaka za opaževanje mu je spodrsnilo in je padel na vijak ter se udaril na desno stran prsti.

Zimeri Cerim, NK delavec, delal je ročni izkop za kinete v pritličju objekta strojnice. Delavcem Hidromontaže je padla s strehe oderska cev, ta je padla na fasadni oder, od koder se je odbila in padla na levo nogo ponesrečencu in mu poškodovala gleženj.

TOZD MARIBOR (5 poškodb)

Ciglar Mijo, KV zidar, imenovani je s sodelavcem dvigoval betonski pokrov, ki je bil nameščen na kineti za razvoz instalacij, pri tem ga je nenadoma zabolelo v hrbtenici, tako da so ga morali z delovnega mesta odnesti sodelavci.

Vlah Peter, VK tesar, pri izvajanju gradbenih del je imenovan razopaževal odprtino v temelju mosta. Pri odstranjevanju deske se je pičil z žičnikom v kazalec na desni roki.

Moško Ivan, KV tesar, pri opaženju je imenovanemu padla na desno nogo opažna plošča in mu poškodovala nogo nad gležnjem.

Zemljčić Jože, KV zidar, pri izsipavanju betona iz žerjavne posode je imenovanemu brizgnil beton v desno oko.

Kokot Franjo, NK delavec, pri streženju zidarjem je nesel malto, pri tem se je spotaknil in z drugo roko udaril ob moral.

TOZD RAVNE (3 poškodbe)

Burčić Izet, NK delavec, pri razopaževanju temeljne grede mu je padel moral 10/10 cm, v katerem je bil žičnik, in mu poškodoval desno stopalo.

Isaković Muhamed, NK delavec, pri izkopu toplovodnega kanala ga je sodelavec udaril s krampom po desni roki.

Kragulj Mladen, PK betoner, pri izbijanju žebnja iz morala mu je padel drobec v levo oko.

TOZD NIZKE GRADNJE (5 poškodb)

Arsić Obrad, pri nakladanju cevi na kamion se je odprla stranska stranica, cevi so padle na tla in poškodovala imenovanega po desni roki.

Hajdinja Anton, KV potapljač spojene sesalne cevi so se čistile. Zaradi večje teže v cevi je spoj cevi popustil, cev se je oddvojila in padla na imenovanega ter ga oplazila po desnem delu telesa.

Memić Muhamed, NK delavec, imenovani je pomagal pri vezanju armature nosilca, medtem pa je pri prenosu posode za beton z žerjavom padel kos svežega betona ponesrečencu na glavo, nad desnim očesom.

Mrvelj Mato, PK betoner, pri dvigovanju pločevine na kamion mu je le-ta stisnila prste leve roke.

Sakač Drago, sofer, pri razkladanju stroja si je poškodoval kazalec desne roke.

TOZD KO LJUBLJANA (— poškodb)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

TOZD KO MARIBOR (1 poškodba)

Lušický Marjan, stroj. ključ., sodeloval je na športnih igrah gradbincev, kjer si je pri gradnji nogometa poškodoval stopalo desne noge.

TOZD LIO ŠKOFJA LOKA (8 poškodb)

Platiša Jože, VK tesar, pri potiskanju desk z vagonetom ga je zabolelo v križu.

Musić Huso, KV tesar, pri razrezu obronkih letov z ročno žago mu je žaga spodletela in si je poškodoval palec leve roke.

Vekić Svetko, NK delavec, pri skladanju desk z viličarjem je polagal gredice in zaradi nepazljivosti voznika mu je stisnilo sredinec desne roke.

Tabaković Rasim, NK delavec, skozi odprtino od robljnika mu je z višine ca. 1,2 do 2 m padla deska — žamanje na sredinec desne roke.

Nose Franc, NK delavec, pri čeljenju desk je segel z roko na list čeljenika in si je poškodoval prste na roki.

Avdić Adil, NK delavec, imenovani je z dvigalom zapejal prizme iz polnojarmenika, pri polaganju prizme na vagonček ga je klešča pritisnila v prizmo in mu poškodovala prst.

Begić Asim, NK delavec, pri prečnem transporterju od polnojarmenika k robljnicu je na kraju traku — biralnika, v katerem se zbirajo sortimenti za zabijanje, ga je udaril plošč.

Bajram Mirsad, vajenec, imenovani je na tovornjak nakladal embalažo, pri tem mu je spodrsnilo in je padel vznak na tla.

TOZD OGP LJUBLJANA (1 nezdoda)

Suštar Marjan, VK tesar, pri žaganju smrekovih plohov za lesene opaže se je imenovanemu padel s trska v kazalec leve roke.

TOZD SPO LJUBLJANA (1 poškodba)

Sporar Zdravko, upravljač tež. gr. mehanizacije, pri menjavi olja v GM motorju pri odvijanju vijaka je imenovanemu spodletela desna roka in si je pri tem poškodoval palec desne roke.

Po velikem uspehu so bili vsi zadovoljni: Janez Kohne, Janez Pogačnik in Drago Dolenc. Na sliki manjka Matija Krnc

Nogometaši IMP med tekmo z Bosanci

Tudi pri namiznem tenisu je bilo precej razburljivih trenutkov

Prvi v državi

Namiznoteniška ekipa Gradisa je na 6. športnih igrah gradbenih delavcev Jugoslavije osvojila odlično prvo mesto — Tudi naši strelci zelo uspešni z drugim mestom

Letošnje, že šeste športne igre gradbenih delavcev Jugoslavije so bile tokrat prvič organizirane v Črni gori. Čeprav se je ob lanskoletnem prevzemu iger v marsikomu vzbudil strah, da Črnogorci ne bodo kos svoji nalogi, so se ti strahovi kmalu razblinili. Kdorkoli je sodeloval na teh igrah, se je lahko prepričal o prav nasprotnem. Tako vestno, zavzeto in do potankosti izvedenih športnih iger se ni bilo. Morda zato, ker so bile vedno organizirane v večjih mestih, pa so se igre izgubile. Tokrat pa je ves Hercegnovi, že nekaj dni pred začetkom živel v znamenju iger. Mesto je bilo okrašeno in oblepljeno s plakati, ki so na vsakem koraku poudarjali, kdaj in kje se začne ta velika predstava. Že na letališču v Dubrovniku so nas pozdravili predstavniki organizacijskega komiteja, pred hotelom pa so vsa dekleta dobila nageljčke. Majhna pozornost, ki pa je delovala nadvse prijetno.

Naslednje jutro so se igre tudi uračno začele. Pred svečano otvoritvijo je bila še parada vseh športnikov skozi mesto do platoja pred Skupščino mesta, kjer je bila tudi svečana otvoritev. Po nekaj govorih o pomenu te izredno pomembne športne manifestacije, so ob zvokih jugoslovanske himne mornarji jugoslovanske vojne mornarice dvignili jugoslovansko zastavo in zastavo SIG in tako otvorili igre. Svečane otvoritve se je poleg 500 športnikov iz vseh republik udeležilo tudi več družbenopolitičnih delavcev Črne gore, vsi predstavniki sindikatov gradbenih delavcev v republikah (Slovenijo je zastopala delegacija v sestavi — Lojze Cepuš, dr. Milan Orožen ing. Maks Megušar, Jože Malič), predsednik sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije Vladimir Stijepović in drugi gosti.

Kot zanimivost na letošnjih igrah naj omenimo še to da je bilo poleg tekmovalj v 6 športnih panogah za moške (nogomet, odbojka, šah, namizni tenis, kegljanje in streljanje) in dveh za ženske (namizni tenis in streljanje) še proizvodno tekmovanje. V njem so se pomerili predstavniki 4 republik (Slovinci in Bosanci nismo sodelovali) kot železokrivci, tesarji, zidarji in postavljajoč odrov.

V športnem tekmovanju so od slovenskih predstavnikov imeli največ uspeha Gradisovi športniki. Posebno namiznoteniški igralci so se izkazali, premagali vse nasprotnike in zasluženno osvojili prvo mesto. Tudi naši strelci so bili odlični, saj so le za 4 kroge zaostali za prvoplasirano ekipo iz Bosne. Tudi sicer je bila tekmovalna raven na izredno visoki stopnji kar pričča, da sta šport in rekreacija med gradbinci postala nekaj vsakdanjega, saj si le tako lahko razlagamo tako kvaliteto. Se posebno nas je navdušila zadnja tekma v odbojki, ko sta se za prvo mesto pomerila Salonit iz Anhovega in Ilinden iz Skopja. Prikazana igra je bila res užitek za vse prisotne z mno-

gimi udarci in obranjenimi žogami. Čeprav so igralci Salonita vodili že 2:0 so morali ob koncu kloniti boljše kondicijsko pripravljene ekipe s 3:2.

Sicer pa so slovenske ekipe v posameznih disciplinah osvojile naslednja mesta:

Mali nogomet:

Brez izgubljene igre so zmagali igralci Dalmacijacementa (Hrvatska), medtem ko so imeli nogometaši IMP iz Ljubljane precej smole. Nesrečno so izgubili dve srečanju z 1:0, z istim rezultatom dve tudi dobili in tako pristali na solidnem četrtem mestu.

Odbojka:

Ze omenjena finalna tekma je bila po mnenju vseh najlepša predstava na letošnjih igrah. Prikazana kvaliteta se lahko meri celo z igro v zvezni ligi. Prvi so bili torej Skopjanci, le za las prekratki pa odbojkaši Salonita. Toda vseeno jim je treba čestitati.

Šah:

Sahišti Ingrad, ki že vrsto let zastopajo ekipo Slovenije na zveznih SIG tudi tokrat niso razočarali. Osvojili so zelo dobro drugo mesto takoj za ekipo Komgrapa iz Beograda.

Namizni tenis — moški:

Edinstven uspeh je dosegla naša ekipa, za katero so nastopali: Janez Pogačnik, Drago Dolenc, Janez Kohne in Matija Krnc. Brez izgubljene srečanja so osvojili prvo mesto pred favorizirano ekipo Banata iz Zrenjanina.

Namizni tenis — ženske:

Z malo smole so igralke Ingrad dosegle letos malo slabši rezultat kot

pretekla leta. Po odigranih vseh tekmah so pristale na solidnem tretjem mestu.

Kegljanje:

Drugačen sistem tekmovanja kot ga imamo na slovenskih SIG je verjetno glavni vzrok, da se je ekipa Stavbenika iz Kopra plasirala šele na tretje mesto.

Streljanje — moški:

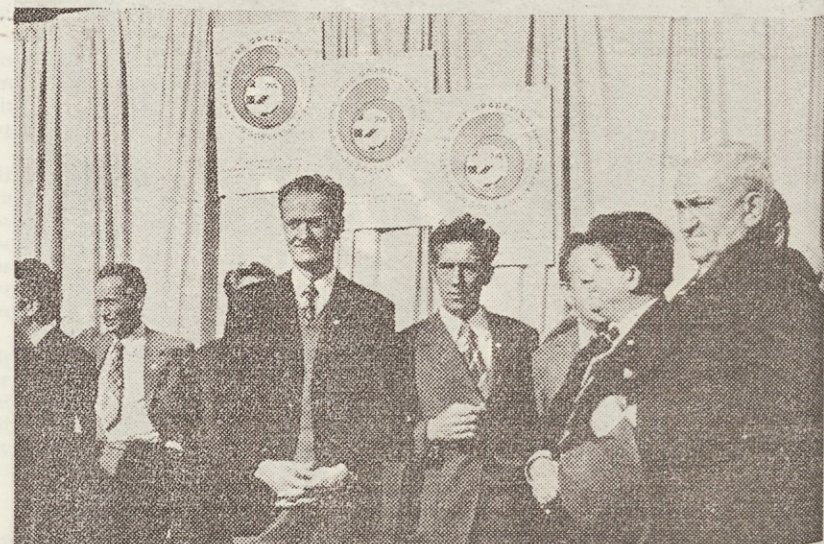
Druga Gradisova ekipa na 6. SIG je bila le za malenkost manj zbrana, da bi naši ekipe slavili popoln uspeh. Toda tudi drugo mesto, ki so ga osvojili je zavidanja vredno. Zato tudi naši strelski ekipe za katero so nastopili: Josip Humek, Ivan Taušan, Ignac Kokalj, Ludvik Snajder, Slavko Stanonik, iskrene čestitke.

Streljanje — ženske:

Tudi strelke Pionirja so dobro zastopale ekipo Slovenije in z drugim mestom prispevale svoj delež k skupni zmaji slovenske ekipe.

V skupnem seštevku je po dveletnem premoru ekipa Slovenije ponovno osvojila veliki pokal, tokrat že tretjič. To je prav gotovo velika spodbuda za naslednje športne igre, ki bodo prihodnje leto zopet pri nas in sicer bo organizator Ingrad iz Celja.

Tako svečan kot začetek iger je bil tudi zaključek. V hotelu Topla so vse najboljšie ekipe dobile lepe pokale in priznanja. Seveda tudi na zaključku ni manjkalo veselja, prisrčnosti in prijateljstva kar je bila največja odlika letošnjih športnih iger. Ob koncu velja še poudariti, da so prizadevni organizatorji omogočili vsam tekmovalcem tudi izlet na Lovčan, kjer so si ogledali edinstveni Njegošev mavzolej.

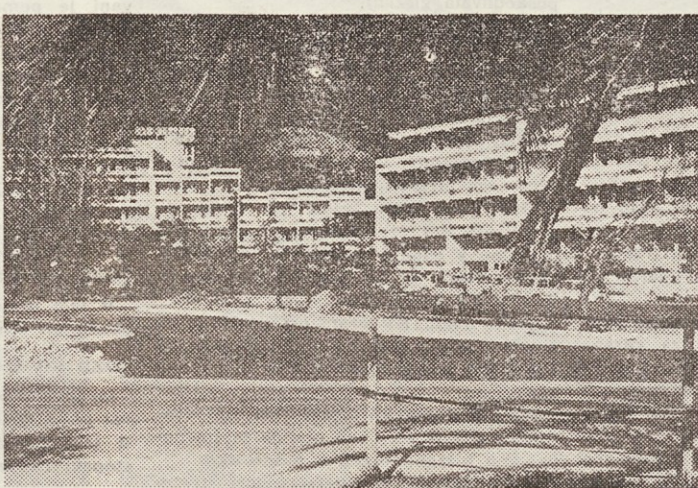
Tik pred svečano otvoritvijo iger na kateri je govoril tudi Vladimir Stijepović, predsednik sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije

Prvič so se delavci pomerili v proizvodnem tekmovanju

Svečano okrašena zgradba Skupščine v Hercegnovem, kjer je bila otvoritev iger

Hotelsko naselje Igalo, kjer so prebivali športniki in udeleženci 6. športnih iger gradbincev

Na častnem odru je bil tudi predsednik slovenskih gradbincev Lojze Cepuš